

2. Закон України «Про авторське право та суміжні права» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrlibrary.com.ua/books/17/5/4/9435.html> (14.01.2015).
3. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrlibrary.com.ua/books/32/1/4/4103.html> (19.01.2015).
4. Партико З. В. Галузеве редагування в засобах масової інформації / З. В. Партико. – Львів : Афіша, 2007. – 104 с.
5. Цивільний кодекс України (з останніми змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (21.02.2015).

РОЛЬ ПАТЕНТНИХ ПОВІРЕНИХ У ПРОЦЕСІ НАБУТТЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА СОРТ РОСЛИН В УКРАЇНІ

Полинко Інна Володимирівна,

викладач кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького

Нинішній етап розвитку людського суспільства характеризується активним впливом науки на всі сфери людської діяльності та впровадженням наукових результатів втілених у вигляді об'єктів права інтелектуальної власності у життя. Новий сорт рослин є результатом науково-дослідної, селекційної роботи, об'єктом матеріальної та інтелектуальної власності. Саме селекційна робота у галузі рослинництва забезпечує зростаючі потреби сільськогосподарського виробництва в нових високопродуктивних сортах, конкурентоспроможних на внутрішньому та світовому ринках. Пріоритетним завданням, що стоїть перед державою є створення ефективного механізму комерціалізації нових сортів, а також впровадження та підвищення загальної інформаційної культури та обізнаності у патентній справі. Саме необізнаність селекціонера, зокрема, у процесі набуття прав інтелектуальної власності на сорт рослин, становить загрозу для отримання патенту.

Важливим кроком у процесі впровадження нового сорту у сільськогосподарське виробництво є процес набуття прав інтелектуальної власності на сорт. Право на подання заявки має автор сорту (селекціонер), його роботодавець у разі створення сорту під час

виконання службових обов'язків або окремого доручення роботодавця, а також їх правонаступники. Заявка може бути подана зазначеними особами особисто або через представника з питань інтелектуальної власності на сорти рослин. В цьому процесі важливу роль виконують представники у справах інтелектуальної власності – патентні повірені. Необхідно сказати, що не кожен атестований патентний повірений може надавати правову допомогу суб'єктам селекційної справи. Насамперед, нам необхідно визначити правовий статус представників у справах інтелектуальної власності на сорти рослин.

У сучасній практиці патентний повірений – це особа, що має необхідну кваліфікацію у галузі інтелектуальної власності та право представництва від імені третіх осіб перед державним відомством з охорони інтелектуальної власності (патентним відомством). Патентний повірений надає фізичним та юридичним особам допомогу і послуги, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, представляє інтереси зазначених осіб у Державній службі інтелектуальної власності, а також судових органах, кредитних установах, у відносинах з іншими фізичними та юридичними особами тобто діє в якості посередника [1, 8].

Регулятивна дія Положення про представників у справах інтелектуальної власності затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 545 від 10 серпня 1994 р. не поширюється на представників з питань інтелектуальної власності на сорти рослин [2]. Вказане означає, що у разі, якщо патентний повірений бажає бути представником з питань сортів рослин, то він повинен зареєструватись до Центрального органу у сфері охорони прав на сорти рослин та отримати цей статус. Повноваження представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених) на сорти рослин, які проводять свою діяльність відповідно до Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» визначаються Положенням, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 1183 від 19 серпня 2002 р. [3].

Згідно цього положення представником може бути особа, яка постійно проживає в Україні, має повну вищу освіту, а також не менш як п'ятирічний досвід роботи у сфері охорони прав на сорти рослин, пройшла атестацію і одержала свідоцтво представника з питань

інтелектуальної власності на сорти рослин. Держветфітослужба веде Реєстр представників з питань інтелектуальної власності на сорти рослин. Представнику, внесеному до Реєстру представників з питань інтелектуальної власності на сорти рослин, присвоюється реєстраційний номер [3].

Однак О. Пічкур з цього приводу зауважує, що у кваліфікованих патентних повірених навряд чи виникне потреба додатково атестуватись та реєструватись у Центральному органі у сфері охорони прав на сорти рослин на право здійснювати патентно-ліцензійні операції із сортами, оскільки вони мають достатній досвід роботи із знаками для товарів і послуг, винаходами та іншими об'єктами промислової власності, тому повторної атестації на нові об'єкти вони не потребують. Спеціалісти без достатньої практики здійснення патентно-ліцензійних операцій з об'єктами права інтелектуальної власності, не зможуть забезпечити в Україні ефективний захист прав селекціонерів, що не сприятиме надходженню іноземних інвестицій у сферу селекції та насінництва [4, 29].

Варто частково погодитись з думкою О. Пічура стосовно іноземних інвестицій, однак такі об'єкти права інтелектуальної власності як сорти рослин є досить специфічними, «нетрадиційними». Хоч порядок набуття майнових прав відповідних об'єктів у своїх основних рисах співпадає з набуттям прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та інші об'єкти права інтелектуальної власності, які потребують спеціальної державної реєстрації, разом із тим, специфіка охорони сортів рослин зумовила ряд особливостей цієї процедури, що відображено в Законі України «Про охорону прав на сорти рослин» та у спеціальних нормативно-правових актах які деталізують положення Закону. Права на новий сорт в Україні набуваються шляхом подання заявки, її експертизи та державної реєстрації прав.

Набуття прав інтелектуальної власності на сорт рослин передбачає проходження процедури отримання авторського свідоцтва на сорт рослин, яке підтверджує особисті немайнові права інтелектуальної власності, свідоцтва про державну реєстрацію сорту, що засвідчує право власності на поширення сорту рослин, патенту на сорт рослин, який підтверджує майнові права, та відповідно проходження процедури занесення сорту до Державного реєстру заявок, Державного реєстру сортів рослин, Державного реєстру патентів на сорт рослин [5, 108].

Важливо відзначити, що на позитивне рішення про видачу свідоцтва та патенту значної мірою впливає правильність оформлення документації та своєчасні відповіді на запити Відомства, а особа, що веде відповідну справу повинна мати ґрунтовні знання реєстрації сортів рослин як об'єктів права інтелектуальної власності.

Отже, на основі викладеного ми можемо стверджувати, що поряд з існуванням нормативно-правової бази, яка детально регламентує порядок подання заявки на сорт рослин її експертизи та державної реєстрації прав, позитивним в Україні є те, що законодавством передбачено можливість подання заявки як безпосередньо самим заявником, так і представником з питань інтелектуальної власності, повноваження якого детально визначені відповідним положенням. Варто відмітити, що за допомоги висококваліфікованих патентних повірених відсоток отримання позитивних рішень реєстраційних органів щодо нових сортів рослин значно вищий ніж при подачі заявки безпосередньо селекціонерами.

Список використаних джерел

1. Інститут патентних повірених: міжнародний досвід та національна практика: Монографія / кол. авторів: Боровик П. А., Коваленко Т. В., Тверезенко О. О. – К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2008. 192 с.
2. Положення про представників у справах інтелектуальної власності затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 545 від 10 серпня 1994 р. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/938-97-%D0%BF>.
3. Положення про представників у справах інтелектуальної власності на сорти рослин затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 1183 від 19 серпня 2002 р. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1183-2002-%D0%BF>.
4. Пічкур О. В. Проблемні питання охорони прав на сорти рослин та захисту прав селекціонерів / О. В. Пічкур // Інтелектуальний капітал. – 2004. – № 4. – С. 27 – 36.
5. Пушкар М. В. Адміністративне провадження з реєстрації прав на сорти рослин / М. В. Пушкар // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 10. – С. 108 – 112.